

УДК 332.834.4
JEL: E2, G22, O16

Сосновська Ольга Олександрівна

доктор економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Горач Ірина Володимирівна

здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна
e-mail: ivhorach.fitu20@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено стан розвитку страхового ринку України та визначено основні тенденції інвестиційної діяльності вітчизняних страховиків. Обґрунтовано сутність та особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній. Узагальнено поняття управління інвестиційною діяльністю як системи управління інвестиційним процесом. Визначено принципи управління інвестиційною діяльністю страховиків, серед яких безпечність, прибутковість, ліквідність та диверсифікація. Проаналізовано склад та структуру розміщення коштів страхових резервів у інвестиційні активи. Узагальнено причини, які стримують розвиток інвестиційної діяльності страхових компаній. Доведено, що необхідним процесом ефективного функціонування та розвитку страхового бізнесу є управління їх інвестиційною діяльністю, яке має здійснюватися на основі принципів комплексності та системності, пріоритетності, пропорційності й збалансованості, органічного поєднання внутрішніх фінансових можливостей і задач розвитку зовнішньоекономічної діяльності компанії, конкурентоспроможності, керованості. Охарактеризовано передінвестиційний, інвестиційний та операційний етапи управління інвестиційною діяльністю страховика. Розглянуто функції управління інвестиційною діяльністю страховика, серед яких організаційна забезпеченість, інформаційна забезпеченість, планування, контроль та моніторинг інвестиційних проєктів, проведення фінансово-економічних розрахунків, оцінка ефективності. Визначено критерії аналізу інвестиційної діяльності страховика, що засновані на дисконтованих та облікових оцінках. Зазначено, що, перспективним напрямом розвитку діяльності страховиків є впровадження нових видів страхових послуг. Охарактеризовано «Unit-Linked» як сучасний напрям інвестиційної діяльності страховика, що передбачає поєднання класичного накопичувального страхування життя з інвестиційною діяльністю у вигляді пайових фондів. Запропоновано заходи розвитку національного страхового ринку та підвищення інвестиційної активності страхових компаній.

Ключові слова: інвестиційна діяльність; страхова компанія; страхові резерви; принципи інвестування; функції управління інвестиційною діяльністю.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2021-0109>

ВСТУП

Постановка проблеми. В умовах нестабільності та нових економічних викликів виникають проблеми розвитку страхового ринку, які перешкоджають підвищенню інвестиційної активності українських страховиків, а також не дозволяють їм повноцінно здійснювати функції інституціонального інвестора та забезпечувати залучення інвестиційних вкладень в реальний сектор економіки. Це зумовлено державною політикою регулювання страхового ринку, відсутністю довіри українців до

страхування, низьким рівнем страхових виплат, недостатньою ефективністю стратегічного управління бізнес-процесами страховиків. При цьому, важливим процесом, що забезпечує стійкий розвиток та ефективне використання страхових резервів страховика є управління інвестиційною діяльністю компанії. Як відомо, інвестиційні можливості страхових компаній обумовлені економічною природою страхування, адже інвестиції є основою для надання страхових послуг. Отже, враховуючи зазначені проблеми розвитку страхового ринку та необхідність розвитку інвестиційної діяльності страхової компанії, зростає інтерес до питань підвищення ефективності та якості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній як з боку науковців, так і представників реального бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні проблеми управління інвестиційною діяльністю страхових компаній висвітлено у працях провідних вчених України та зарубіжжя, таких як: В.Д. Базилевич, О.І. Барановський, В.В. Бачарова, І.А. Бланк, О.О. Гаманкова, Л.М. Горбач, О.Р. Квасовський, Дж. Кейнс, М.С. Клапків, О.В. Кнейслер, Р.М. Костюкевич, П. Массе, А.С. Музиченко, Н.І. Налукова та багато інших. Високо оцінюючи здобутки вчених, необхідно зауважити, що деякі питання потребують подальшого дослідження, зокрема, щодо вивчення особливостей управління інвестиційною діяльністю страхових компаній.

Метою статті є дослідження особливостей управління інвестиційною діяльністю страховиків та визначення перспективних напрямів вдосконалення цього процесу для підвищення ефективності та конкурентоздатності страхового бізнесу в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Виклад основного матеріалу. Вітчизняний ринок страхових послуг був і залишається одним з найбільш капіталізованих поміж інших небанківських фінансових ринків. Сумарна кількість страхових компаній (СК) на 2020 р. становила 225, у тому числі СК «life» – 23 компанії, СК «non-life» – 210 компаній. Для порівняння станом на 31.12.2018 було зареєстровано 281 компанія, у тому числі СК «life» – 30 компаній, СК «non-life» – 251 компанія. Отже, варто констатувати, що кількість страхових компаній значно скоротилася. Так за 2019 рік порівняно з 2018 роком, кількість компаній зменшилася на 48 СК, порівняно з 2017 роком – на 61 СК. Така динаміка мала відображення на показниках частки валових страхових премій у відношенні до ВВП. Так, у 2019 році частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,3%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з 2018 роком. У 2020 році цей показник склав 45,2 млрд. грн, що демонструє тенденцію до падіння на 15%. Така ситуація виникла у сегменті non-life (-16,9%), у сегменті life страхові премії збільшилися на 8,7%. Обсяги сплачених страхових виплат за 2020 рік залишилися на рівні минулого року (+4%), при цьому приріст виплат був більшим у сегменті life (+12,6%), у сегменті non-life у 2020 році обсяги виплат залишилися майже незмінними (+3,2%). Рівень виплат склав 33%, що свідчить про його зростання на 6 в.п. Криза, пов'язана з пандемією COVID-19, та економічна криза 2020 року продовжували помірно впливати на діяльність страховиків. Показники страхових премій страховиків зберегли тенденцію до зростання, проте приріст скоротився майже вдвічі: з +20% (2019/2018) до +12% (2020/2019).

Варто зазначити, що важливе місце в успішному веденні страхового бізнесу та забезпеченні цільових параметрів функціонування посідає інвестиційна діяльність. Як відомо, інвестиційна діяльність страховика передбачає вкладення їх власних та залучених ресурсів на теперішній час з метою отримання прибутку в майбутньому. Інвестиційна діяльність страхових організацій заснована на механізмі розміщення страхових резервів. Однак залучений характер коштів страхових резервів зумовлює

встановлення певних обмежень в формах і умовах їх інвестування. Згідно зі ст. 30 Закону «Про страхування» страховики зобов'язані дотримуватися певних умов забезпечення платоспроможності, однією з яких є створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань. Для забезпечення страхових зобов'язань зі страхування життя та медичного страхування страховики формують резерви за рахунок надходження страхових платежів і доходів від інвестування коштів сформованих резервів за цими видами страхування. Кошти резервів зі страхування життя не є власністю страховика і мають бути обов'язково відокремлені від його іншого майна.

Особливість інвестиційної політики страхових компаній полягає в тому, що акумульовані капітали належать індивідуальним страхувальникам і лише тимчасово перебувають у розпорядженні страхової компанії. Відповідно, інвестиційний портфель таких компаній має насамперед відповідати вимогам надійності, а вже потім – прибутковості. З огляду на це, можна виділити принципи розміщення страхових резервів страховика:

1) принцип зворотності – це впорядкування активів, що забезпечує їх повернення в повному обсязі.

2) принцип ліквідності означає, що структура вкладень повинна забезпечувати наявність в страховика засобів, здатних швидко і без додаткових витрат обернутися в грошові кошти. Іншими словами, страхова організація в будь-який момент повинна мати в наявності засоби, потрібні для виплати страхувальникам обумовлених договором сум у встановлені терміни.

3) принцип диверсифікації – це розподіл інвестиційних ризиків на різні види вкладень, чим досягається зниження загальної ризикованості, отже, підвищення стійкості інвестиційного портфеля страховика. Принцип має на увазі наявність великої кількості різнорідних об'єктів інвестування. Не рекомендується концентрувати вкладення на одному підприємстві або проекті. Структура вкладень капіталу не повинна бути однобокою як в територіальному, так і в галузевому аспектах.

4) принцип прибутковості вкладень (принцип рентабельності) – інвестиційна діяльність повинна забезпечувати не тільки збереження вкладень, а й приносити певний дохід. Страховики при розміщенні страхових резервів повинні забезпечувати прибутковість вкладень, що дозволяє зберегти реальну вартість вкладених коштів протягом усього терміну інвестування [4].

Вважаємо доцільним проаналізувати структуру розміщення активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя. Страхові резерви станом на 2020 р. зросли на 3794,7 млн. грн (13,5%) у порівнянні з 2019 р., при цьому технічні резерви – на 2251,8 млн. грн (12,1%), а резерви зі страхування життя – на 1542,9 млн. грн (16,1%) (табл.1).

Так, в 2020 р. у структурі активів, якими представлені технічні резерви: грошові кошти на поточних рахунках – 32264,3 грн, банківські вклади (депозити) – 12401,0 грн. На 1106,9 млн. грн (або на 14,2%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 8917,1 млн. грн (або 42,2% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви). Щодо банківських металів, то в 2020 р. вони становили 3,4 млн. грн, що на 1,2 млн грн. менше чим в 2018 р.

У структурі активів, якими представлені резерви зі страхування життя, станом на 2020 р. у порівнянні з інформацією станом на 2019 р. виявлено, що на 941,1 млн грн (або на 17,8%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою (або 56,0% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя).

Варто зазначити, що із збільшенням загальної суми активів, якими представлені резерви зі страхування життя та технічні резерви, значно зросла частка банківських вкладів, облігацій та грошових коштів страховиків на поточних рахунках.

Таблиця 1

Розміщення коштів технічних резервів і резервів зі страхування життя в Україні протягом 2018-2020 р.

	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	26 015,5	29 551,5	32 264,3
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 225,9	2 198,5	2 043,7
2) банківські вклади (депозити)	10 949,8	12 497,7	12 401,0
3) банківські метали	4,6	3,4	3,4
4) нерухоме майно	1 147,7	1 573,7	1 549,6
5) акції	18,9	4,3	4,4
6) облігації	473,7	670,2	803,7
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0
8) цінні папери, що емітуються державою	7 526,0	9 145,5	9 888,9
9) права вимоги до перестраховиків	3 625,9	3 374,7	5 491,8
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	34,4	73,9	68,0
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,5	0,3	0,5
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,1
13) готівка в касі	8,0	9,2	9,2

Аналіз стану і тенденцій розвитку страхового ринку України дозволив виділити найбільш важливі причини, які стримують розвиток інвестиційної діяльності страхових компаній, серед яких:

- політична, фінансова та соціально-економічна нестабільність в країні;
- загальна невизначеність місця та ролі страхування в українському суспільстві та неузгодженість регуляторної політики у сфері страхування;
- обмеженість можливостей для інвестування страховими компаніями;
- відсутність надійних інвестиційних інструментів і державних гарантій під інвестиційні проекти;
- відсутність ефективного податкового законодавства, здатного стимулювати інвестиційну діяльність;
- велика кількість страхових компаній з низькою капіталізацією;
- низька довіра до вітчизняних страховиків, що обумовлено в тому числі й наявністю практики невиконання державою взятих на себе зобов'язань у сфері страхування [8, с. 22].

Поряд з цим, повноті використання інвестиційних можливостей страхового капіталу заважає недостатній рівень розвитку фондового ринку. В Україні ще тривалий час не буде існувати ліквідного та достатньо дохідного фінансового ринку. В цих умовах страховим компаніям доведеться вкладати свої кошти в короткострокові та ризикові фінансові інструменти.

Враховуюче вищезазначене, необхідним процесом ефективного функціонування та розвитку страхового бізнесу є управління їх інвестиційною діяльністю, що передбачає систему управління інвестиційним процесом з метою забезпечення реалізації загальної та фінансової стратегії підприємства. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній має базуватися на таких основних принципах:

- комплексності та системності розв'язання соціально-економічних проблем розвитку страховика;
- пріоритетності (орієнтація заходів програми на визначені пріоритетні напрями розвитку страховика);
- пропорційності й збалансованості розвитку компанії;
- органічного поєднання внутрішніх фінансових можливостей і задач розвитку зовнішньоекономічної діяльності компанії;
- конкурентоспроможності забезпечення рівних прав і можливостей при одержанні державної підтримки і розміщенні державного замовлення;
- керованості (розмежування функцій розвитку страховика між державними, регіональними і територіальними – районними, сільськими, селищними органами виконавчої влади).

Страхові компанії виконують дві важливі функції: з одного боку в процесі здійснення основної професійної діяльності вони стимулюють інвестиційну активність тим, що забезпечують страховий захист суб'єктів господарювання від ймовірних ризиків, а з іншого боку – приймають безпосередню участь у інвестуванні, тобто виступають в ролі інституційних інвесторів.

Під час здійснення інвестицій важливе значення для страховиків має формування ресурсної бази. Аналіз сучасного стану складу та структури інвестиційних ресурсів вітчизняних страховиків дає змогу знайти проблемні питання їх формування й надати перспективи їхнього використання. Можливості ефективного здійснення інвестиційної діяльності страховими компаніями визначаються їх інвестиційним потенціалом, який розглядає через такі складові: тимчасово вільні від страхових зобов'язань кошти, що знаходяться в розпорядженні страхової компанії і використовуються нею для інвестиційної діяльності, та здатність акумулювати зовнішні запозичення.

Управління інвестиціями – процес досить тривалий та включає такі етапи:

1. Передінвестиційний етап – збір та аналіз інформації для реалізації інвестиційних проєктів, аналіз альтернативних варіантів та вибір конкретних проєктів, вибір джерел фінансування.

2. Інвестиційний етап – створення юридичної, фінансової та організаційної основи реалізації інвестиційних коштів, розробка проєктно-кошторисної документації.

3. Операційний етап – моніторинг реалізації проєкту, прийняття коригуючих рішень, контроль здійснення інвестиційних проєктів, оцінка ефективності інвестиційних проєктів.

Основні функції в управлінні інвестиційною діяльністю страхових компаній зображені на рис. 1. Так, організаційне забезпечення управління інвестиційною діяльністю страховика являє собою сукупність внутрішніх підрозділів, які забезпечують розроблення і прийняття управлінських рішень за певними аспектами інвестиційної діяльності компанії та відповідають за прийняті рішення. В управлінні інвестиційною діяльністю важливу роль відіграє інвестиційне забезпечення, що означає безперервний підбір відповідної інформації, необхідної для аналізу планування, розподілу інвестиційних процесів і підготовки ефективних управлінських інвестиційних рішень з усіма аспектами інвестиційної діяльності.

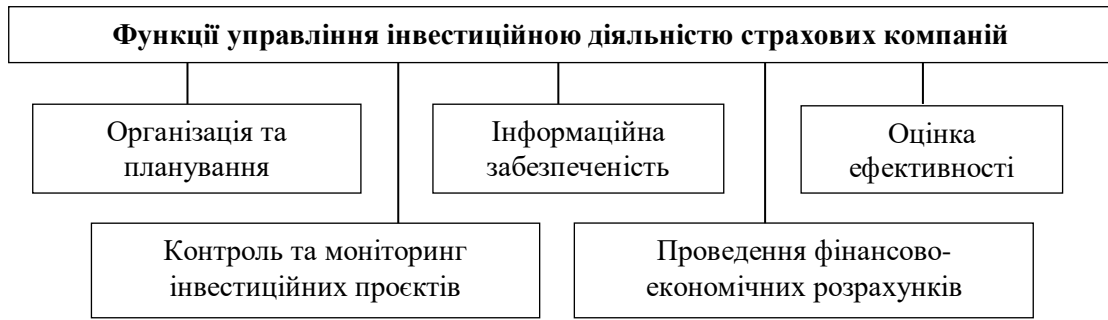

Рис. 1. Функції управління інвестиційною діяльністю страхових компаній

Планування інвестиційної діяльності передбачає визначення її мети та завдань, оцінку інвестиційних потреб та можливостей страховика, підготовку стратегічного плану та організацію реалізації інвестиційної стратегії. В процесі планування вирішуються численні задачі, але зрештою вони зводяться до трьох основних функцій:

1) забезпечення ефективної ритмічної роботи всіх структурних підрозділів, ланок організації;

2) забезпечення раціонального використання її потенціалу;

3) усунення негативного ефекту невизначеності майбутнього [9].

Фінансова стратегія і фінансове планування охоплюють такі важливі напрями:

– планування асортименту страхових послуг і формування страхового портфеля;
– розробку найкращої інвестиційної стратегії, тобто розміщення тимчасово вільних грошових коштів страховика;

– оцінку та прогнозування поточного фінансового стану страховика;

– планування поточної діяльності страховика і складання бізнес-плану;

– план-прогноз розширення діяльності страхової компанії [6, с. 760].

Основною метою функціонування системи контролю інвестиційної діяльності є забезпечення неможливості залучення коштів, що отримані у процесі здійснення протиправної економічної діяльності, до законного грошового обігу та національної економічної системи в цілому. Контроль інвестиційної діяльності у страхових компаніях визначає доцільність реалізації проєкту, оцінку ступеню ризику інвестиційного проєкту, побудову системи інформаційних (звітних) показників із кожного напрямку реалізації інвестиційного проєкту, контроль виконання запланованих в проєкті заходів, аналіз основних причин відхилення фактичних результатів від передбачених, виявлення резервів та можливостей нормалізації ходу реалізації проєкту, оцінку результатів реалізації проєкту, виявлення корисної інформації щодо поліпшення якості майбутніх інвестиційних рішень.

Показники ефективності відображають процес зіставлення розподілених у часі доходів (абсолютних вигід) від інвестицій і обсягів інвестицій (інвестиційних витрат). Критерії, що використовуються в аналізі інвестиційної діяльності, можна підрозділити на дві групи в залежності від того враховується чи ні часовий параметр:

1) засновані на дисконтованих оцінках:

– чистий приведений ефект (Net Present Value, NPV);

– індекс рентабельності інвестиції (Probability Index, PI);

– внутрішня норма прибутку (Internal Rate of Return, IRR);

– модифікована внутрішня норма прибутку (Modified Internal Rate of Return, MIRR);

– дисконтований строк окупності інвестиції (Discounted Payback Period, DPP).
2) засновані на облікових оцінках:

- строк окупності інвестиції (Payback Period, PP);
- коефіцієнт ефективності інвестиції (Accounting Rate of Return, ARR).

Якщо $NPV > 0$, то проєкт варто прийняти; якщо $NPV < 0$, то проєкт варто відкинути; $NPV = 0$, то проєкт ні прибутковий, ні збитковий.

Страхова компанія на основі накопиченого досвіду, можливих фінансових ресурсів, мети тощо розробляє власні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в основний капітал.

Інформаційною базою для розрахунку показників ефективності інвестицій є потік платежів (cash flow). Цей потік, розподілений у часі, складається з двох частин: інвестиційних витрат та інвестиційних доходів (віддачі від капітальних вкладень). Чистий інвестиційний дохід – це абсолютний загальний дохід, одержаний на кожному часовому відрізку, за вирахуванням платежів, пов'язаних з його одержанням. Амортизаційні витрати не включаються до інвестиційних витрат, але включаються до інвестиційних доходів. Інвестиційні витрати включаються в потік платежів із негативним значенням [3, с. 42].

Враховуючи вищевикладене, варто зазначити, що для забезпечення ефективності інвестиційної діяльності страхової компанії необхідна налагоджена та впорядкована система управління, що здатна до адаптації та сприйняття інвестицій. Концепція управління інвестиційною діяльністю страхових компаній дає змогу систематизувати та виокремити характерні риси страхових компаній: базується на певному поєднанні теорії; системному, ситуаційному і цільовому підходах до діяльності відкритої соціально-економічної системи (включаючи мікрорівень: підприємства, організації, установи та інші). [7, с. 71].

Покращення інвестиційної діяльності страхових компаній України повинно бути спрямоване на диверсифікацію інвестиційних вкладень зі збільшенням довгострокових інвестицій, підвищення ефективності інвестиційної діяльності, збільшення прибутковості інвестицій, підвищення ефективності взаємодії страховиків із небанківськими фінансовими установами, підтримку реального сектору національної економіки [8, с. 22]. З огляду на це, доцільно реалізувати заходи нормативно-правового, організаційно-методологічного та інформаційного характеру.

Перспективним напрямом розвитку діяльності страховиків є впровадження нових видів страхових послуг, що дозволить збільшити обсяги коштів, які можна використовувати в інвестиційній діяльності. Зокрема, повністю новим для українського страхового ринку є розвиток такого виду послуг страхових компаній «life» як інвестиційне «фондове страхування» або «Unit-Linked». Такий вид страхової послуги являє собою укладання договорів, по яких дохід страхувальника складається з двох складових: одна частина доходу є фіксованою, а друга частина є інвестиційною складовою й забезпечує страхувальникові дохід залежно від результатів інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів. «Unit-Linked» являє собою поєднання класичного накопичувального страхування життя з інвестиційною діяльністю у вигляді пайових фондів. Тобто, за бажанням клієнта частина портфеля може бути розміщена в ризиковані й потенційно більш дохідні фінансові інструменти. За полісами «Unit-Linked» інвестиційний ризик, який в традиційних страхових продуктах бере на себе страховик, несе страхувальник. Проте такі поліси є дуже привабливими як довгострокові інвестиції, оскільки коливання доходності, зумовлені кон'юнктурою ринку, згладжуються упродовж тривалого періоду часу, і в кінцевому підсумку

забезпечується більш високий інвестиційний прибуток. Страхіві договори «Unit-Linked» давно користуються попитом на ринках інших країн [5, с. 43].

Для успішної реалізації інвестиційних проєктів страхових компаній доцільно впроваджувати так званий інвестиційний контролінг, який включає планування інвестицій, узгодження та затвердження інвестиційних проєктів, поточне відслідковування проміжних результатів виконання, а також інвестиційний контроль.

З метою забезпечення успішної діяльності вітчизняних страхових компаній на інвестиційному ринку, можна виділити заходи, які сприятимуть розвитку національного ринку страхування та інвестиційної активності страхових компаній, а саме:

- тісна співпраця страховиків з банками шляхом створення спільних програм обслуговування клієнтів та надання страхового захисту;
- зміни до законодавства шляхом внесення конкретних статей, які регулюють діяльність страховика на фондовому ринку;
- формування диверсифікованого інвестиційного портфеля високоліквідних та прибуткових фінансових інструментів;
- ефективна маркетингова політика страховиків з метою просування страхових продуктів до споживача;
- розвиток ринку страхування життя як довгострокового джерела.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, управління інвестиційною діяльністю страхових компаній – це система заходів цілеспрямованого впливу на всі аспекти інвестиційної діяльності страховика. Основною метою управління інвестиціями є забезпечення розробки і реалізації комплексу заходів, які спрямовані на досягнення найбільш ефективної інвестиційної діяльності. Інвестиційна діяльність страхових компаній базується на таких основних принципах: принцип зворотності, принцип ліквідності, принцип диверсифікації, принцип прибутковості. В рамках реформування страхового ринку, підвищення рівня якості послуг на страховому ринку, а також підвищення його фінансового потенціалу доцільно реалізувати заходи нормативно-правового, організаційно-методологічного та інформаційного характеру.

На впровадження інвестиційної діяльності впливають чимало чинників. Вкладення коштів страховиками є доволі ризиковим, адже вартість і дохідність об'єктів інвестицій може змінюватися під впливом багатьох видів ризиків – інфляційного, валютного, процентного, кредитного, політичного та ін. Згадані чинники погіршують інвестиційний клімат в Україні та обмежують можливості страховиків щодо вдалого вкладення коштів. Неможливість ефективного інвестування власних і залучених коштів страховиків є однією із основних проблем нормального функціонування страхових компаній в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sosnovska O., Zhytar M. Financial architecture as the base of the financial safety of the enterprise. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 4 (2018) No. 4, Riga 2018. P. 334-340.
2. Братюк В.П., Бошинда І.М. Інвестиційна діяльність страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. С. 69-71.
3. Войнаренко М. П., Бушовська Л. Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 5. С. 40-44.
4. Городніченко Ю. В. Тенденції та перспективи розвитку страхового ринку України. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 10. С. 569-573

5. Денисенко М. П., Токачева А. В. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6640> (дата звернення: 17.09.2021).
6. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>. (дата звернення: 24.09.2021).
7. Крамаренко К. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 4(21). С. 246–250. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/21-2019-ukr> (дата звернення: 18.09.2021).
8. Майданченко І.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній – шлях до економічного зростання. *Науково-технічна інформація*. 2012. № 3. С. 41–44.
9. Мілошевич Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. №16. С. 758-763.
10. Соловійова О. Обґрунтування інвестиційної стратегії страхової компанії в Україні. *Вісник Дніпропетровського університету. Економіка*. 2017. Вип. 5 (4). С. 69-76.
11. Федоренко М.С. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 9. С. 21-23.
12. Феєр О. Управління інвестиціями як складова інвестиційного механізму підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 5. С. 256–259. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/46.pdf (дата звернення: 25.09.2021).

Сосновская Ольга Александровна

доктор экономических наук, доцент,
заведующая кафедрой финансов и экономики,
Киевский университет имени Бориса Гринченка,
Киев, Украина
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Горач Ирина Владимировна

соискатель II (магистерского) уровня высшего образования,
специальности «Финансы, банковское дело и страхование»,
Киевский университет имени Бориса Гринченка,
Киев, Украина
e-mail: ivhorach.fitu20@kubg.edu.ua

ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье исследовано состояние развития страхового рынка Украины и определены основные тенденции инвестиционной деятельности отечественных страховщиков. Обоснованы сущность и особенности управления инвестиционной деятельностью страховых компаний. Обобщено понятие управления инвестиционной деятельностью как системы управления инвестиционным процессом. Определены принципы управления инвестиционной деятельностью страховщиков, в том числе безопасность, прибыльность, ликвидность и диверсификация. Проанализированы состав и структура размещения средств страховых резервов в инвестиционные активы. Обобщены причины, сдерживающие развитие инвестиционной деятельности страховых компаний. Доказано, что необходимым процессом эффективного функционирования и развития страхового бизнеса является управление инвестиционной деятельностью, которое должно осуществляться на основе принципов комплексности и системности, приоритетности, пропорциональности и сбалансированности, органического сочетания внутренних финансовых возможностей и задач развития внешнеэкономической деятельности компании, конкурентоспособности, управляемости. Охарактеризованы прединвестиционный, инвестиционный и операционный этапы управления инвестиционной деятельностью страховщика. Рассмотрены функции управления инвестиционной деятельностью страховщика, в том числе организационная обеспеченность, информационная обеспеченность, планирование, контроль и мониторинг инвестиционных проектов, проведение финансово-экономических расчетов, оценка эффективности. Определены критерии анализа инвестиционной деятельности страховщика, основанные на учетных и учетных оценках. Отмечено, что перспективным направлением развития страховщиков является внедрение новых видов страховых услуг. Охарактеризовано «Unit-Linked» как современное направление инвестиционной деятельности страховщика, что предполагает сочетание классического накопительного страхования жизни с инвестиционной деятельностью в виде паевых фондов. Предложены мероприятия по развитию национального страхового рынка и повышению инвестиционной активности страховых компаний.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность; страховая компания; страховые резервы; принципы инвестирования; функции управления инвестиционной деятельностью.

Olga Sosnovska

Doctor of Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Finance and Economics,
Boris Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-2177-0691
e-mail: o.sosnovska@kubg.edu.ua

Iryna Horach

Applicant for the II (master's) level of higher education,
specialty "Finance, Banking and Insurance"
Boris Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
e-mail: ivhorach.fitu20@kubg.edu.ua

PECULIARITIES OF INVESTMENT ACTIVITY MANAGEMENT OF INSURANCE COMPANIES IN UKRAINE

Abstract. The article examines the state of development of the insurance market of Ukraine and identifies the main trends in investment activities of domestic insurers. The essence and features of investment management of insurance companies are substantiated. The concept of investment activity management as an investment process management system is generalized. The principles of investment management of insurers, including security, profitability, liquidity and diversification, are defined. The composition and structure of placement of insurance reserves in investment assets are analyzed. The reasons that hinder the development of investment activities of insurance companies are summarized. It is proved that the necessary process of effective functioning and development of insurance business is the management of their investment activities, which should be based on the principles of complexity and system, priority, proportionality and balance, organic combination of internal financial capabilities and foreign economic activity, competitiveness, manageability. The pre-investment, investment and operational stages of investment management of the insurer are described. The functions of investment management of the insurer are considered, including organizational support, information security, planning, control and monitoring of investment projects, financial and economic calculations, evaluation of efficiency. Criteria for analyzing the investment activities of the insurer, based on discounted and accounting estimates. It is noted that a promising area of development of insurers is the introduction of new types of insurance services. Unit-Linked is characterized as a modern direction of the insurer's investment activity, which provides a combination of classic accumulative life insurance with investment activity in the form of mutual funds. Measures to develop the national insurance market and increase the investment activity of insurance companies are proposed.

Keywords: investment activity; insurance company; insurance reserves; investment principles; investment management functions.

REFERENCES

1. Sosnovska O., Zhytar M. (2018). Financial architecture as the base of the financial security of the enterprise. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 4, Riga. pp. 334-340.
2. Bratyuk V., Boshinda I. (2016). Investment activity of insurance companies. *Scientific Bulletin of the International Humanities University*. pp. 69-71.
3. Voynarenko M., Bushovskaya L. (2015). Investment activity as an object of management. *Economy: the realities of time*. pp. 40-44.
4. Gorodnichenko Y. (2017). Trends and prospects for the development of the insurance market of Ukraine. *Money, finance and credit*. № 10. pp. 569-573.
5. Denisenko M., Tokacheva A. (2018). Investment activity of the insurance company: problems and directions of activation. *Efficient economy*. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6640> (access date: 17.09.2021).
6. Information on the state and development of the insurance market of Ukraine URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>. (appeal date: 24.09.2021).

7. Kramarenko K. (2019). Management of investment activities of enterprises in terms of sustainable economic development. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*. № 4 (21). pp. 246–250. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/21-2019-ukr> (access date: 18.09.2021).

8. Maidanchenko I. (2012). Investment activity of insurance companies is a way to economic growth. *Scientific and technical information*. № 3. pp. 41–44.

9. Milosevic N. (2018). Investment activity of insurance companies in Ukraine. *Economy and society*. №16. pp. 758-763.

10. Solovyova O. (2017). Substantiation of the investment strategy of the insurance company in Ukraine. *Bulletin of Dnipropetrovsk University. Economy*. № 5 (4). pp. 69-76.

11. Fedorenko M. (2013). Investment activity of insurance companies in Ukraine. *Investments: practice and experience*. № 9. pp. 21–23.

12. Feyer O. (2016). Investment management as a component of the investment mechanism of the enterprise. *Economy and society*. № 5. pp. 256–259. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/46.pdf (access date: 25.09.2021).

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.